

Etika a právo

Mezi tím, co je „správné“ či „v pořádku“ v právním smyslu (Kant říká „juridisch“, česky asi nemáme vhodné slovo), a tím, co je „mravné“, tj. mravně správné, je bytostný rozdíl, ale nemá to být rozdíl „věcný“, tj. to, co je „legální“, nemusí sice být ještě mravné (mravně správné), ale rozhodně by nemělo být „nemravné“, nemělo by být s mravností či etikou v rozporu. Ovšem sama tato formulace není zcela vyhovující, neboť by z toho bylo možno vyvodit, že právo může a snad dokonce má intervenovat (zasahovat) také tam, kde je mravní hledisko nedůležité nebo dokonce „nevěcné“, nepřípadné. Tak tomu je v případech některých myslitelů, kteří trvají na zásadní odlišnosti hledisk mravních a věcných, pragmatických. Pevného právního vědomí (a hodnocení) je zajisté zapotřebí zejména tam, kde mravní aspekt je nezřetelný nebo aspoň dosud neustálený (jako zvyklost apod.), ale rozhodně nelze akceptovat to, že tam, kde právně není něco zakázáno, je eo ipso všechno mravně dovoleno. Právě naopak je třeba veškeré právo chápat jako domýšlení a upřesňování mravnosti, tedy jako aplikaci etiky. Proto také soudcové mají cítit primárně závaznost mravní, a teprve pak se pokoušet původně mravní rozhodování a své rozsudky nějak vtělit do právnických formulí.

(Písek, 111019-3.)